

Heyet sahifeleri :

Gök yüzünün dev güneşleri

Yazan: Genaral
Abdurahman Aygün

Güneşimiz; Arzdan şöyle böyle 1,300,000 kerre daha büyük olup, bunun için Ayasofya kubbesi yanında iri bir karpuz nisbeti söylenebilir.

Büyük erkam ile ünsiyet peyda etmiyen münevveranı bile te'siri altına bırakacak olan bu semavî anamızın cesameti vakıası ve hele^{me} Arzımıza 365 senelik şimendefer yolculuğu mesafesi, amme tarafından hiçte kavranamaz iken, ulumi riyaziyenin kudreti malumesi ile Bessel gibi bîr hey'et şinasın mesaili dahiyanesi birleşince elde edilen erkam, bu defa en büyük havsalaları bile duçarî büht ve hayret eylemişti.

Çünkü; Bir zamanlar gayri mümkün zan olunan 61 züccace yıldızının 31 tirilyon kilometreden ibaret olan mesafesi bulunmuş idiki saate 60 kilometre süratle bila tevakkuf seyreden bir ekspires trenila bu uzaklık 81,000,000 sene kat edilebilecek derecede büyük idi. Halbuki bu; Arza ve daha doğrusu manzumemize en yakın bir komşudur; Bundan sonra; ikinci yakın komşunun mesafesi bulundu. Buda (Alfa Kantores) idi. Mesafe olarak 60 tirilyon kilometre hesap edildi. Bu veçhile vakit vakit uzaklıkları ölçülen kevakib için bulunan erkam o kadar velehresan znhur ediyor idiki, hatta münevveran bile bunları hazmedemiyor ve adeta kendi hiçliğine karşı isyan ediyordu.

Hele ; 1924 senesinde mesafesi ölçülebilen İmreeimüselsele burcundaki sehabiyenin bize uzaklığı 11,130,000,000,000,000,000 yani oniki kentilyon yüz otuz katrilyon kilometre bulununca bütün dudaklar (Süphane men tehayyare) den başka söz bulamamışlardır. Bilmünasebe şunuda söyleyelimki, bu son rakam dahi heyeti umumiyei kâinat içinde, yarım milimetre kadar bir hükme malik değildir. Daha uzakları var. Nüşhai kübra denilen beşer havsalasının kavramak değil hatta tahayyül bile edemiyeceği büyük bu'udlar var. Yani kürei semada her noktai mefruza ; kâinata bir merkez olabilir ve fakat hiç bir yer buna muhit değildir.

Bununla beraber ne kadar büyük olursa olsun ; vüsat bir boşluk mefhumuna alınabileceği, ve yine o demek olan büyük mesafeler içürde bazı şeyler düşünölebileceği cihetle, ruhu beşerde şahsî mevcudiyet gururunu mehma imkân okşamak imkânlarına vusul kabil olursada, cesameti ecram meselesine intikal edilince bu imkânlarda birden bire ortadan kalkar.

Netekim ; Arzdan bir milyon şu kadar yüzbin kerre büyük olan Güneşimizle hissiyatı insaniyemizi tatmin edegelmekte iken, Güneşten 7000 defa daha büyük olan şuarayi yemani yıldızı ilk hamlede beşeri gururumuzu yıktı. Derken arkadan Canopus yıldızının 1,000,000 defa, zahürölcebbarın 15,400,000 defa ve kalbülakrebin 87,500,000 defa daha büyük oldukları anlaşılnca bu kerre ne gururdan ne de benlikten eser kalmamıştır. Bu cesametler esasen en kalın kafalılarıımıza bil: hiçliğimizi anlatmak için kâfi iken zamanımızdan ancak iki üç sene evvel ölçülebilen "Epsilon masikülinan," yıldızı bunlarıda arkada bırakarak şimdiki halde bir rekor kırmıştırki, azemeti vakıa önünde ben de kalemi terk etmeğe ve mütalaa beyan

etmemeğe mecbur kaldığımı itiraf ediyorum. Filhakika kutru; kutru şemsin üç bin misline muadil olmak üzere “ Epsilon masikülinan „ yıldızı Güneşten 111,000,000,000 yani 111 milyar kere daha büyüktür. Bu nisbeti Arza tatbik edersek küremizden 144,300,000,000,000,000 yani 144 katirilyon 300 trilyon kere daha büyük olduğu anlaşılır.

Demek oluyorki, kürei Arzı bir santimetre kutrunda bir fındık ile irae edersek bu nisbet dahilinde Güneşi bir metre-den biraz fazla ve Epsilon masikülinanı 3,5 kilometre kutrunda birer küre ile irae lâzımgelecektir.

Bu küre o kadar büyüktürki; üç milyar 900 milyon kilometreye balığ olan kutrunun hasıl edeceği muhit, Zuhalin mahrekini de geçer ve geriye, mahreki mezkûrun tarafeyninden beşyüz yirmi milyon kilometrelikte fazlalık kalır.

Bize mesafesi; 3000 ziya senesidir.

Bu erkama göre; ey kari dev kelimesini az görürsen sen daha münasibini bul, ben maatteşekkür şimdiden kabul ediyorum.
